

Krzysztof Nowiński

Wykorzystanie obiektów zabytkowych w ruchu turystycznym - międzynarodowa narada we Fromborku

Ochrona Zabytków 39/2 (153), 154

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WYKORZYSTANIE OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH W RUCHU TURYSTYCZNYM – MIĘDZYNARODOWA NARADA WE FROMBORKU

W dniach 10–15 czerwca 1985 r. odbyła się we Fromborku IV Międzynarodowa Narada Komisji XI (Informacja, popularyzacja i turystyka w ochronie zabytków) Grupy Roboczej Kraju Socjalistycznych ds. Konserwacji Zabytków Historii, Kultury i Muzealiów; temat narady: „Wykorzystanie obiektów zabytkowych w ruchu turystycznym – organizacja, zadania, metody”. W naradzie udział wzięły delegacje: Ludowej Republiki Bułgarii, Czechosłowackiej Republiki Socjalistycznej, Niemieckiej Republiki Demokratycznej i Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Wygłoszone zostały następujące referaty:

J. Netkova (CSRS), *Wykorzystanie zabytków w ruchu turystycznym na przykładzie zamków w Opocznie i Czerwonej Lhocie*;
K. Wasiliewa (LRB), *Wykorzystanie i zagospodarowanie zabytkowego miasta Berkowica pod kątem potrzeb ruchu turystycznego*;
K. Kibic (CSRS), *Miasto-rezerwat Czeski Krumlow – rewitalizacja i wykorzystanie zabytków w ruchu turystycznym*;
O. Szujanowa (CSRS), *Turystyka kulturalna a zabytki*;
M. Moncol (CSRS), *Znaczenie zabytków w ruchu turystycznym w Bratysławie*;
P. Maraki (CSRS), *Muzeum Wsi Kiszuckiej – wykorzystanie w ruchu turystycznym i działalności oświatowej*;
S. Polenz (NRD), *Restauracja dawnego klasztoru w Stralsundzie pod kątem wykorzystania jako archiwum i dla celów turystycznych*;
M. Soltysiakowa (PRL), *Organizacja muzeum w Zamku Królewskim w Warszawie pod kątem turystyki i działalności oświatowej*;
J. Piłch (PRL), *Adaptacja ruiny zamku w Ogródzieńcu dla potrzeb turystycznych*;

K. Nowiński (PRL), *Zabytki, środowisko, turystyka*.

Ze wszystkich przedstawionych referatów wynikały dwie zasadnicze sprawy: z jednej strony pozytywny wpływ rozwoju turystyki na ochronę i konserwację zabytków, wyrażający się m. in. dodatkowymi funduszami na adaptację obiektów zabytkowych dla celów turystycznych, muzealnych, oświatowych, na bieżącą ich konserwację itd., ale z drugiej strony – coraz częściej widoczne, negatywne zjawisko źle koordynowanej turystyki masowej, wpływającej na niszczenie zarówno zabytków, jak i ich środowiska.

W wyniku dyskusji uczestnicy narady (oprócz dwóch członków z delegacji czechosłowackiej) ogłosili następującą treść „Apelu do wszystkich społeczeństw w sprawie ochrony zabytków i ich środowiska”: „Zgodnie z zaleceniami przyjętymi na konferencji UNESCO w Meksyku w 1982 r. uczestnicy IV Międzynarodowej Narady Komisji XI, zajmującej się w ramach Grupy Roboczej Kraju Socjalistycznych ds. Konserwacji Zabytków Historii, Kultury i Muzealiów informacją, popularyzacją oraz turystyką w ochronie zabytków, zebrani w Fromborku (Polska), uchwalili co następuje:

I. Główne przyczyny wpływające na stale pogłębiające się zagrożenia i degradację środowiska kulturalno-przyrodniczego człowieka to niepołączony rozwój przemysłu i komunikacji, lokalizowanych w pobliżu lub w obrębie miejsc, które powinny znajdować się pod ochroną oraz żywiołowy rozwój turystyki masowej, która coraz częściej – na skutek braku odpowiedniej koordynacji – przyczynia się do niszczenia zabytków i przyrody, a także wpływa negatywnie na humanistyczne wartości człowieka; wszystko to w sumie powoduje tak daleko idące zmiany, że zagrożony

został byt ludzi zamieszkujących naszą planetę.

II. Postulujemy:

1) przeprowadzenie – w porozumieniu ze specjalistami – korekt planów gospodarczych krajów, regionów, miast i wsi w taki sposób, aby uwzględniły dobro zabytków i przyrody,

2) ograniczenie masowego ruchu turystycznego w miejscach zagrożonych zniszczeniem oraz taką nim koordynacją, aby obiekty zabytkowe i przyrodnicze nie musiały stawać przed tą koniecznością,

3) zreorganizowanie profilu turystyki masowej, zwracając uwagę nie tylko na jej charakter ilościowy, ale także jakościowy.

III. Zwracamy się z prośbą do wszystkich ludzi, a przede wszystkim do ekspertów krajów członkowskich Grupy Roboczej, którym bliska jest sprawa ochrony dziedzictwa kulturowego z prośbą o poparcie i potraktowanie naszego apelu z całą powagą oraz o uznanie wynikających z niego realizacji za ostatnią szansę na uratowanie środowiska kulturowo-naturalnego, w którym żyjemy.”

W końcowej części narady, przed projektowanym objazdem, dyrektor elbląskiego Biura Turystycznego „Eltourist” B. Donke wygłosił referat na temat zabytków województwa elbląskiego i ich wykorzystania w ruchu turystycznym. W czasie objazdu na trasie: Frombork – Braniewo – Lidzbark Warm. – Pasłęk – Elbląg – Frombork, oraz Frombork – Malbork – Gdańsk, o organizacji i metodach pracy poszczególnych placówek zabytkowo-muzealnych mówili ich dyrektorzy – T. Piaskowski we Fromborku, E. Radtke w Lidzbarku Warm. oraz J. Przała w Malborku.

Krzysztof Nowiński

MIĘDZYNARODOWE SEMINARIUM KONSERWATORSKIE W VESZPREM

W dniach 29.VI–9.VII.1985 r. odbyło się w Veszprem na Węgrzech już piąte międzynarodowe seminarium konserwatorskie. Seminarium te, dofinansowywane przez UNESCO, mają bardzo bogaty program, który oprócz części referatowej obejmuje zwiedzanie obiektów zabytkowych i ekspozycji oraz projekcję filmów o treści konserwatorskiej, archeologicznej lub etnograficznej.

W ostatnim seminarium uczestniczyło ok. 110 osób, przeważnie z Europy (w tym 8 osób z Polski), które wygłosiły ok. 50 referatów reprezentu-

jących różne dziedziny konserwacji. Tematykę referatów można podzielić na cztery grupy:

1) związane z konserwacją różnych obiektów zabytkowych,

2) dotyczące konserwacji malarstwa ściennego i jego ekspozycji,

3) poświęcone kradzieżom i niszczeniu obiektów zabytkowych, ich przyczynom i następnej konserwacji,

4) poświęcone szkoleniu kadr konserwatorskich.

Pierwsza część seminarium odbyła się na sesji wyjazdowej w Pećsu. Po powrocie i zapoznaniu zebranych z

problematyką konserwatorsko-wystawienniczą w tym mieście, gospodarze wygłosili kilka referatów:

F. Fülep, *Malarstwo ścienne we wczesnochrześcijańskim grobowcu i jego problematyka historyczna*;

A. Pinter, *Problemy konserwacji malarstwa ściennego we wczesnochrześcijańskim grobowcu w Pećsu*;

Z. Bachman, *Projekt budowy ochronnej dla wczesnochrześcijańskiego grobowca w Pećsu, ze specjalnym uwzględnieniem zachowania budowy historycznej*;